

Les fogueres del món contemporani

Publicat per [Interacció](#) [1] el 25/09/2018 - 10:49 | Última modificació: 03/03/2026 - 08:47

Una reflexió sobre com els centres culturals de proximitat actuen com a fogueres simbòliques en el món contemporani, creant vincles i sentit col·lectiu però afrontant el repte de conciliar aquesta vida viva amb les exigències administratives i institucionals.

Deia la filòsofa i assagista María Zambrano (1904-1991) que l'art sembla ser l'afany per desxifrar o perseguir la petjada deixada per una forma perduda d'existència.[1] Duu implícita la idea de viatge cap als nostres orígens, al despertar de l'espurna que ens va fer humans. Amaga la memòria de les coves, dels palaus i dels gratacels, l'aroma dels viatges llunyans i les grans descobertes, tots els instants compartits i de soledat i, per damunt de tot, l'ànsia de sobreviure i el desig de transcendència.

Podria ser, aquesta espurna, la reminiscència d'una foguera al voltant de la qual es dansava, s'explicaven històries, es pintava o es cantava; el petit centre de l'univers d'una comunitat, un espai per a la transmissió de coneixements i valors que serien recollits per una generació rere l'altra. A Creative City South, Zayd Minty[2] actualitza aquesta imatge i ens parla dels centres culturals de proximitat com a punts de trobada necessaris i indeslligables de la condició humana. En aquests centres, diu, podem reconèixer la nostra necessitat de reunir-nos en un ambient segur per compartir i aprendre col·lectivament.[3]

Imatge que figura al web de Creative City South

Davant la desconexió entre les persones i l'aïllament creixent en la societat contemporània global, cada vegada més complexa, en els centres culturals de proximitat podem explorar junts les nostres capacitats expressives, i posar en valor i expandir la nostra identitat individual i col·lectiva. A més, aquesta mirada cap a l'àmbit local es fa imprescindible en la mesura que la cultura es reconeix mundialment com a pilar del desenvolupament sostenible, i s'identifica com a element crític en el debat sobre el benestar, l'accés a l'educació, la pau, la igualtat de gènere, la diversitat... I pensar en local demana aprofundir en els usos dels espais que configuren el nostre entorn, a les ciutats, els pobles, els barris i les comunitats. Els espais de l'art i la cultura formen part de l'espai públic, i per això són tan valuosos: són llocs on es fa possible l'encontre, on s'activen els intercanvis amb les persones que ens envolten.

El Dramatic Need Piet Patsa Community Arts Centre a Free State, Sud-àfrica

La reflexió de Zayd Minty, però, denuncia la precària situació dels CACs (Community Arts Centres) a l'Àfrica del Sud, que van emergir als anys seixanta. Aquests centres reben molt pocs recursos i tenen la pressió de funcionar de manera autònoma com a part de les indústries creatives, descuidant moltes vegades el vertader compromís de la cultura amb la comunitat com a dret humà. Si bé representen la solució a molts dels desafiaments actuals en l'àmbit local, tal com va afirmar Joseph Gaylard el 2004 a "[Inheriting the Flame: New Writing on Community Arts in South Africa](#) [2]", necessiten inversions públiques coherents que els facin, al seu torn, atraure altres fonts de recursos, i formació adequada per als agents involucrats.

Davant d'aquestes consideracions, quina opineu que és la situació dels centres culturals de proximitat en el nostre entorn? S'entén la tasca de cohesió social i desenvolupament humà que duen a terme? És significatiu que el Can Castells Centre d'Art de Sant Boi, un centre d'art de proximitat català notable amb un gran compromís social, es defineixi com a centre que vol "trencar amb la visió que tenen moltes persones que l'art contemporani és alguna cosa aliena a elles i que no s'entén". Caldria pensar que moltes d'aquestes persones són les que fan les polítiques culturals i educatives a Catalunya?

Imatge d'una de les activitats del Can Castells Centre d'Art de Sant Boi

D'altra banda, la plataforma cultural precisament anomenada "Fireplace", que va iniciar la seva activitat al barri del Poblenou de Barcelona el 2015 amb la missió de ser un espai obert per a fer circular les idees de joves artistes entre la comunitat cultural local, va haver de [tancar](#) [3] la seva seu fa un any, víctima de la brutal especulació immobiliària. Una de les accions que havien promogut els cofundadors de Fireplace, Àngela Palacios i Quim Packard, era "Campamento Base", un projecte d'investigació oberta sobre la naturalesa i els usos dels espais de l'art i la cultura al barri, que aplegava artistes, el veïnat, col·lectius i professionals d'altres àmbits.

Seu de la plataforma cultural Fireplace a Barcelona, actualment enderrocada

Amb aquests elements de reflexió sobre la taula, us convidem a pensar en les paraules de Zayd Minty i a contribuir a aquest debat amb les vostres experiències. Interacció 18, com les fogueres que reuneixen les persones, també vol ser un espai comunitari al voltant del qual puguem créixer i gaudir junts.

Accés

WEB: [Creative City South](#). [4]

Notes

[1] María Zambrano, "Hacia un saber sobre el alma" (1950).

[2] Zayd Minty és un expert en cultura i desenvolupament sostenible, amb interessos en els àmbits de la diversitat, el patrimoni, l'art públic, el disseny, els espais culturals i les ciutats. El seu projecte "Creative City South", iniciat el 2016, és un espai per compartir articles sobre art, cultura, innovació i creativitat de les ciutats del sud global (Àfrica, Amèrica Central i Llatina, Àsia, el món àrab, i les illes del Carib i del Pacífic).

[3] la idea de llegat i de memòria que es transmet col·lectivament de generació a través dels espais educatius i culturals, suggerida per Eulàlia Bosch per a Interacció18

Categories: Recurs / lloc web

Categories: Interacció 2018

Categories: Interacció: jornades

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: cultura i sostenibilitat

Etiquetes: estudis socials de la cultura

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: diversitat cultural

Etiquetes: cultura i salut

- [5]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/fogueres-mon-contemporani>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] http://collections.si.edu/search/record/siris_sil_797539

[3] <https://revistamirall.com/2017/07/20/barcelona-diu-adeu-a-lart/>

[4] <https://www.creativecitysouth.net/>

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/7739>